

Adresseliste

Trondheim, 19.09.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3060

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Tillatelse til felling av 1 brunbjørn i Pasvik, Sør-Varanger kommune

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, bokstav c og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. § 1, beslutter direktoratet vedtak om felling av én (1) brunbjørn i Sør-Varanger kommune, Finnmark fylke.

Bakgrunn

Statens naturoppsyn (SNO) ble varslet kvelden den 30. august om en bjørn som hadde oppholdt seg nær bebyggelse og blant annet rotet i søppelkasser på Vaggetem i Pasvik, Finnmark. Bjørnen var uredd og lot seg ikke jage bort. Den ble forsøkt jaget ved rop og ved å gå mot den, men det hadde tilsynelatende ingen virkning. Bjørnen virket ikke å respondere når folk var i nærheten. SNO fulgte situasjonen på stedet den 31. august, og bjørnen oppholdt seg fortsatt rundt husene i Vaggetem. Miljødirektoratet bad SNO om å iverksette skremmeforsøk på bjørnen. SNO gjennomførte et skremmeforsøk 2. september. Bjørnen ble jaget ved bruka av knallskudd og tilrop av personell. Skremmeforsøket ble vurdert som vellykket, men SNO fortsatte å følge situasjonen.

Den 5. september fikk SNO varsel om at bjørnen dukket opp på nytt, denne gang i Noatun. Bjørnen var da i utgangspunktet ikke i et område som var ansett som problematisk med hensyn til bebyggelse og mennesker. Bjørnen viste ikke noen unngående atferd i forhold til personene som var på plassen og prøvde heller ikke å forlate plassen. Det ble gjennomført et nytt skremmeforsøk 6. september ved at folk gikk mot bjørnen og løsnet signalskudd etter den. Den 6. september dukket bjørnen igjen opp i Vaggetem og forsynte seg av søppelkasser.

Med grunnlag i en vurdering av denne bjørnens adferd og manglende respons på tilstedeværelse av mennesker og forsøk på skremming, beslutter direktoratet vedtak om felling av bjørnen. Vedtaket ble fattet muntlig og formidlet til fellingspersonell i SNO den 6. september.

Miljødirektoratets vurdering

Direktoratet har i denne saken blitt holdt løpende oppdatert av Statens naturoppsyn.

Ut fra beskrivelsene fra felt, legger direktoratet til grunn at dette er en bjørn som totalt sett har

tilegnet seg en uønsket adferd. Bjørnen har i perioden fra 30. august til 2. september hatt tilhold nær bebyggelse, og har ikke respondert som forventet på gjentatte skremmeforsøk. Ved kontakt med mennesker og etter to skremmeforsøk oppviste bjørnen en fortsatt uredd og lite sky atferd. Bjørnen vedvarte å ikke respondere som forventet på nærkontakt med mennesker, til tross for at avstanden mellom menneske og bjørn har vært kort ved flere tilfeller. Bjørnen har utviklet unormalt liten skyhet overfor mennesker, og det anses som en uønsket adferd at den ikke viser tegn til frykt ved beskrevne tiltak.

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18, bokstav c og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. § 1, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

"Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)

c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)"

Naturmangfoldloven § 77 (overgangsbestemmelser):

"Beslutninger om delegering av myndighet, forskrifter eller enkeltvedtak med hjemmel i bestemmelser som oppheves eller endres ved denne loven, står fortsatt ved lag inntil Kongen bestemmer annet. (...)"

Rovviltforskriften § 1 (formål):

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

"(...) Direktoratet eller den det bemyndiger kan, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person (...)"

I kommentarene til rovviltforskriften § 13 framgår det at enkeltindivider av rovvilt av og til vil kunne utvikle en særlig problematisk eller uønsket adferd. Felling av slike individer av hensyn til andre offentlige interesser enn husdyr og tamrein reguleres av naturmangfoldloven § 18, bokstav c.

Det er et vilkår i bestemmelsen i naturmangfoldloven at en eventuell felling bare kan vedtas hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Direktoratet kan ikke se at andre tiltak, som gir et tilfredsstillende resultat, er aktuelle i denne saken. Vi viser i den forbindelse til at bjørnen er forsøkt skremt bort gjentatte ganger og ut fra adferden som beskrives er det ikke sannsynlig at bjørnen vil endre adferd.

Det er altså et vilkår at andre tiltak skal vurderes først, før felling blir vurdert som virkemiddel. Felling kan vedtas for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn. I forhold til denne type vurdering viser direktoratet til at sikkerhetsmessige vurderinger i stor grad må bygge på en faglig skjønnsutøvelse, der eksempelvis individets skyhet, manglende frykt for mennesker, reaksjoner på stimuli som lukt, lyd, lys etc. må hensynstas.

I forhold til det nasjonale bestandsmålet på seks årlige ynglinger av bjørn i region 8 - Troms og Finnmark, samt den generelle bestandssituasjonen for bjørn i regionen, vurderes et uttak av en bjørn ikke å true bestandens overlevelse. Felling av bjørn på betinget skadefelling i perioden etter 5. august 2016, da Miljødirektoratet fattet vedtak om kvote for lisensfelling, belaster lisensfellingskvoten i regionen. Direktoratet viser i dette sammenheng til sine vurderinger i vedtak om lisensfelling av 5. august 2016 om bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge og regionen.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

"Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Vedtak

På bakgrunn av observasjoner og vurderinger gjort av SNO over lengre tid, finner direktoratet det nødvendig å felle den spesifikke bjørnen for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn.

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, bokstav c og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. § 1, beslutter direktoratet vedtak om felling av én (1) brunbjørn i Sør-Varanger kommune, Finnmark fylke.

Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføringen av fellingsforsøket.

Vedtaket ble fattet og kommunisert muntlig og per e-post til fellingspersonell i Statens naturoppsyn den 6. september 2016 kl. 15:00, og bjørnen ble felt kl. 15:35.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Veronica Sahlén
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	Kirkenes
Rovviltneemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmárkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Østfinnmark politidistrikt		9917	KIRKENES
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM